

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Вченої ради
Науково-дослідного інституту
державного будівництва та місцевого
самоврядування НАПрН України
(протокол № 5 від 20.05.2020 р.)

О Н О В Л Е Н О

постановою Вченої ради Науково-дослідного
інституту державного будівництва та місцевого
самоврядування НАПрН України
(протокол № 3 від 30.03.2023 р.)

постановою Вченої ради Науково-дослідного
інституту державного будівництва та місцевого
самоврядування НАПрН України
(протокол № 8 від 25.07.2024 р.)

Світлана СЕРЬОГІНА
07 _____ 2024 року

ПОЛОЖЕННЯ

про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів) Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України

1. Загальні положення

1.1. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів) Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502).

1.2. Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу.

Дане Положення є складовою системи документів, що регламентують процес підготовки докторів філософії в галузі права, який здійснюється у Науково-дослідному інституті державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України (далі – Інститут) за очною та заочною формами навчання.

1.3. Дане Положення визначає мету, завдання, організаційні форми

проведення педагогічної практики, права і обов'язки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – здобувачі) та керівників практики.

1.4. Педагогічна практика реалізується шляхом академічної мобільності здобувачів на підставі діючих договорів, укладених Інститутом з Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого (далі – Університет) про наукове співробітництво в галузі підготовки фахівців вищої освіти та про створення спільного Науково-освітнього центру, а також з іншими закладами вищої освіти.

1.5. Базою для проходження педагогічної практики є кафедра (структурний підрозділ закладу вищої освіти), за якою закріплений здобувач.

2. Мета та завдання педагогічної практики

2.1. Метою педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є формування компетентностей, пов'язаних з набуттям вмінь та навичок використання теоретичних знань у сфері педагогічної діяльності вищої юридичної школи в навчальному процесі.

2.2. В процесі проходження педагогічної практики здобувачі повинні опанувати:

- організацію навчального і виховного процесу у закладі вищої освіти;
- структуру та зміст викладацької діяльності;
- методику підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- основи навчально-методичної діяльності у вищих навчальних закладах;
- психологічні навички комунікативної взаємодії в освітянському середовищі.

2.3. Пререквізити: «Іноземна мова», «Філософія», «Методологія педагогічної діяльності в вищій школі», «Сучасна теорія держави і права: пізнавальні та прикладні аспекти», «Основи науково-дослідної діяльності», а також дисципліни вибіркового блоку.

Кореквізити: «Правничі системи сучасності», «Правова політика у сфері електронного урядування та електронної демократії», «Актуальні проблеми сучасного державознавства», «Сучасні проблеми державотворення в зарубіжних країнах», «Універсальні та регіональні стандарти прав людини: шляхи імплементації в Україні», «Належне урядування та верховенство права: питання імплементації європейських стандартів», «Теоретично-правові засади національної безпеки та територіальної цілісності України», «Доктринальні проблеми конституційного права», «Доктринальні проблеми муніципального права», «Виборче право: проблеми теорії та практики», «Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування в Україні: питання теорії та практики», «Інституційне право Європейського Союзу».

2.4. Проходження педагогічної практики забезпечує формування у здобувача вищої освіти практичних навичок щодо загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-науковою програмою «Право», а саме:

Загальними компетентностями:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

ЗК01.01. Здатність вести наукову дискусію, переконливо і коректно відстоювати власні погляди, демонструвати інтелектуальну чесність і вміння працювати з критикою.

ЗК01.02. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність.

Спеціальними компетентностями:

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

СК01.01. Здатність до розв'язання комплексних проблем функціонування національного права на основі поглибленого і системного розуміння сутності та закономірностей розвитку державно-правових явищ та процесів.

СК01.02. Здатність оцінювати вплив правових явищ і процесів на стан і перспективи державного розвитку, прогнозувати розвиток правової системи, правової політики у сфері державного будівництва та місцевого самоврядування.

СК01.03. Здатність здійснювати науково-інтерпретаційну діяльність у правовій сфері, надавати доктринальне тлумачення норм національного і міжнародного права.

Програмних результатів навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та

іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

РН09. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

РН01.01. Розуміти закономірності розвитку суспільства, держави і права та їх взаємозв'язки.

РН01.02. Вміло тлумачити та ефективно застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері державного будівництва та місцевого самоврядування, аналізувати та узагальнювати правозастосовну, муніципальну, судову практику;

РН01.03. Здійснювати діяльність з впровадження результатів науково-дослідних розробок у систему національного законодавства та практику нормотворчих і правозастосовних органів.

ПРН01.04. Використовувати практичний досвід прийняття виважених і обґрунтованих з точки зору правових вимог рішень як у стандартних, так і в нестандартних умовах юридичної діяльності.

ПРН01.05. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної комунікації, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики.

РН01.06. Демонструвати власну академічну і професійну доброчесність,

здатність до особистісного професійного саморозвитку та самовдосконалення.

Під час педагогічної практики здобувачі повинні оволодіти такими навичками:

структурувати та психологічно грамотного перетворювати наукові знання в навчальний матеріал,

систематизувати навчальні та виховні задачі;

використовувати методи та засоби інтерактивного навчання, скласти ситуаційні задачі, тестові завдання;

застосовувати новітні освітні технології проведення навчальних занять та контролю знань студентів;

розробляти програму, робочу програму фахової навчальної дисципліни;

визначити структурні елементи лекційного, семінарського, практичного заняття відповідно до встановленої мети;

розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи;

оформляти документацію щодо планування та визначення результатів викладацької діяльності.

3. Зміст педагогічної практики

3.1. Педагогічна практика здобувачів передбачає такі види діяльності:

знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.

вивчення досвіду викладання провідних викладачів закладу вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять), самоаналіз.

участь у перевірці та оцінюванні якості різних видів робіт студентів.

індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

4. Організаційні основи педагогічної практики

4.1. Загальне керівництво педагогічною практикою здобувача та його науково-методичне консультування здійснює керівник практики.

4.2. Загальний обсяг педагогічної практики складає 2 кредити ЄКТС на другому році навчання, у тому числі:

4.2.1. 80 % педагогічної практики складає навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультації, керівництво різними видами діяльності студентів);

4.2.2. 20 % загального часу педагогічної практики відводиться на аудиторне навантаження (проведення практичних занять).

4.3. Терміни проходження практики та її зміст визначаються в індивідуальному плані проходження педагогічної практики здобувача, який погоджується з керівником практики та затверджується завідувачем кафедри, до якої прикріплений здобувач (додаток 1).

5. Звітна документація

5.1. За підсумками проходження педагогічної практики здобувач представляє:

5.1.1. загальний звіт про проходження практики (ПШБ здобувача, спеціальність, кафедра, ПШБ керівника практики, період проходження, загальний обсяг годин; сітка занять (дати проведення, академічна група, тема, вид занять), підписаний завідувачем кафедри (додаток 2);

5.1.2. відгук керівника практики про проходження практики.

5.2. У випадках, коли здобувач не з'являвся для проходження педагогічної практики без поважних причин, був відсторонений від педагогічної практики, або робота якого під час педагогічної практики визнана незадовільною, кафедра робить подання на ім'я директора Інституту за підписом завідувача кафедри та керівника практики про повторне проходження педагогічної практики або відрахування з аспірантури за невиконання індивідуального навчального плану аспіранта.

5.3. Зазначена документація зберігається в особовій справі здобувача і розглядаються під час атестації.

5.4. Критерії оцінювання за результатами проходження педагогічної практики – «зараховано», «не зараховано».

6. Права та обов'язки здобувача

6.1. Здобувач спільно з науковим керівником практики та за погодженням з завідувачем кафедри складає графік проходження практики.

6.2. Здобувач має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до керівника практики, завідувача кафедри; вносити пропозиції з удосконалення організації педагогічної практики.

6.3. Здобувач під час проходження практики за попередньою домовленістю має право на відвідування занять провідних фахівців закладу вищої освіти (за попередньою домовленістю) з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом.

6.4. Здобувач виконує всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готується до кожного заняття.

6.5. Здобувач підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, здобувач може бути відсторонений від проходження практики.

6.6. Здобувач, відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план. Згідно зі ст. 45 Закону України «Про вищу освіту» він підлягає відрахуванню.

6.7. Здобувач повинен надати звітну документацію до початку літньої екзаменаційної сесії за результатами 4-го семестру.

7. Права та обов'язки керівника педагогічної практики

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики здобувача покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений

здобувач.

7.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики здобувача здійснюється керівником практики, який:

7.2.1. забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;

7.2.2. погоджує індивідуальний план проходження практики, його місце в системі індивідуального планування здобувача;

7.2.3. добирає тематику занять та навчальні групи для проведення педагогічної практики;

7.2.4. надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;

7.2.5. контролює роботу здобувача, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики.

7.2.6. погоджує звіт здобувача про проходження педагогічної практики.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
 ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
 МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри

_____ (П.І.П.)

ПОГОДЖЕНО
 Керівник практики

_____ (П.І.П.)

Індивідуальний план проходження педагогічної практики

здобувача НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України
 очної (заочної) форми навчання

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Період проходження: день/місяць – день/місяць рік

Загальний обсяг: 60 годин (2 кредити ЄКТС)

№	Зміст роботи	Строк виконання
1	Складання індивідуального плану педагогічної практики	
2	Знайомство з організацією навчально-виховного процесу кафедри	
3	Відвідування аудиторних занять викладачів кафедри	
4	Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів	
5	Індивідуальна робота зі студентами	
6	Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка	
7	Самостійне проведення навчальних занять	
8	Підготовка звіту про педагогічну практику	

Здобувач _____ (П.І.П.)

_____ (дата)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри

_____ (П.І.П.)

ПОГОДЖЕНО
 Керівник практики

_____ (П.І.П.)

Звіт

за результатами проходження педагогічної практики

здобувача НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН
 України очної (заочної) форми навчання

_____
 (прізвище, ім'я, по батькові)

Період проходження: день/місяць – день/місяць рік

Загальний обсяг: 60 годин (2 кредити ЄКТС)

Стислий опис змісту педагогічної практики

1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.
2. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін (за попередньою згодою).
3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.
4. Відвідування семінарських занять, які були проведені науковим керівником.
5. Самостійне проведення навчального заняття з дисципліни.

Дата і час проведення	Академічна група	Тема заняття	Вид занять

6. Індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями

7. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів.

Здобувач _____ (П.І.П.)

_____
 (дата)